

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ในบทนี้จะแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือลักษณะทางประชากรที่ศึกษา ส่วนที่สอง คือการพิสูจน์ข้อสมมติฐานในการศึกษาวิจัย

ก. ลักษณะของประชากรที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี ต.ทุ่งเบญจา อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี จำนวน 71 ราย ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

จำนวนประชากรของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรีที่ศึกษานั้นจะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ ร้อยละ 56.34 ดังตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากร

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	31	43.66
หญิง	40	56.34
รวม	71	100.00

กลุ่มอายุของสูงอายุที่เข้ารับการสงเคราะห์ จะเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ตามระเบียบของกรมประชาสงเคราะห์ และผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่เข้ารับการสงเคราะห์นั้น จะอยู่ในช่วงอายุ 70-79 ปี ถึงร้อยละ 39.43 และเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย แสดงว่าผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป แต่ยังคงมีกำลังในการทำงานประกอบอาชีพได้ก็พยายามจะช่วยเหลือตนเอง ก่อนในการหารายได้มาเลี้ยงตนเอง จนกระทั่งไม่สามารถทำงานไหว จึงคิดที่จะเข้ารับการช่วยเหลือจากสถานสงเคราะห์คนชรา นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุหญิงที่อายุ 80 ปีขึ้นไป มีมากกว่าผู้สูงอายุชาย แสดงว่าผู้สูงอายุหญิงมีอายุยืนมากกว่าผู้สูงอายุชาย

ดังตารางที่ 2 แสดงอายุของผู้รับการสงเคราะห์

ตารางที่ 2 อายุของผู้รับการสงเคราะห์

อายุ	เพศ		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
60-69 ปี	13	7	20	28.17
70-79 ปี	12	16	28	39.43
80 ปีขึ้นไป	6	17	23	32.40
รวม	31	40	71	100.00

ระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของผู้สูงอายุนั้น ส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานสงเคราะห์เป็นเวลา 1-2 ปี ถึงร้อยละ 57.75 เนื่องจากเป็นสถานสงเคราะห์ที่เปิดได้ไม่นานนัก และผู้สูงอายุบางรายก็มาอยู่ที่สถานสงเคราะห์แห่งนี้ เนื่องจากสถานสงเคราะห์ที่ตนเองต้องการอยู่นั้นเต็ม จึงมาอยู่ที่

สถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรีชั่วคราว ดังตารางที่ 3 แสดงระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์

ตารางที่ 3 ระยะเวลาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์

ระยะเวลา	จำนวน	ร้อยละ
1-2 ปี	41	57.75
3-4 ปี	18	25.35
5 ปีขึ้นไป	12	16.90
รวม	71	100.00

สถานภาพการสมรสของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราส่วนใหญ่เป็นหม้ายถึงร้อยละ 59.16 และเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย แสดงว่าผู้สูงอายุเพศหญิงมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงกว่าเพศชาย ทำให้มีอายุยืนยาวกว่า รองลงมาคือ หย่า ร้อยละ 25.35 และโสดร้อยละ 15.49 ซึ่งผู้สูงอายุที่โสดที่เป็นชายนั้น 3 คนเป็นโสดเนื่องจากเป็นพี่คนโตต้องเลี้ยงดูน้องอีก 1 คนเป็นคนพิการ (ตกจากตึกขาซ้ายพิการ) ส่วนผู้สูงอายุหญิงนั้นให้ความเห็นว่าต้องการอยู่คนเดียว จึงไม่แต่งงาน

ตารางที่ 4 สถานภาพการสมรส

	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
โสด	4	7	11	15.49
หย่า	12	6	18	25.35
หม้าย	15	27	42	59.16
รวม	31	40	71	100.00

ระดับการศึกษาของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรา ส่วนใหญ่ไม่ได้
 รับการศึกษา ถึงร้อยละ 53.52 และเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย รองลงมา คือ
 ได้รับการศึกษาต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาตอนต้นร้อยละ 36.62 และได้รับการศึกษา
 มากที่สุดคือมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 4.22 และเป็นเพศชาย จากระดับการ
 ศึกษาแสดงให้เห็นว่าในสมัยก่อนให้ความสำคัญของการศึกษาในเพศชายมากกว่า
 เพศหญิง อาจเนื่องมาจากเพศหญิง เมื่อจบการศึกษาก็ต้องออกมาเป็นแม่บ้าน
 ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องศึกษามากนักหรือไม่ต้องศึกษาเลย ดังตารางที่ 5
 แสดงระดับการศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 ระดับการศึกษา

การศึกษา	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	11	27	38	53.52
ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป.1-4)	15	11	26	36.62
ประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-7)	1	2	3	4.22
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	2	-	2	2.82
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-5)	2	-	2	2.82
รวม	31	40	71	100.00

ภูมิลำเนาเดิมของผู้รับการสงเคราะห์ที่อยู่ในภาคกลางมากที่สุดถึงร้อยละ 46.48 และจากการสัมภาษณ์ พบว่าอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือ ภาคตะวันออก ร้อยละ 29.58 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 12.68 ดังตารางที่ 6 แสดงภูมิลำเนาเดิมของผู้สูงอายุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 ภูมิลำเนาเดิม (สถานที่เกิดจนถึงก่อนวัยทำงาน)

ภาค	จำนวน	ร้อยละ
ภาคกลาง	33	46.48
ภาคตะวันออก	21	29.58
ภาคเหนือ	4	5.63
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9	12.68
ภาคใต้	4	5.63
รวม	71	100.00

ภูมิลำเนาปัจจุบัน (ก่อนเข้ารับการสงเคราะห์) ของผู้สูงอายุจะอยู่ในภาคตะวันออกมากที่สุด ถึงร้อยละ 57.74 และอยู่ในจังหวัดจันทบุรีเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ ภาคกลาง ร้อยละ 39.44 ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 1.41 แสดงว่าผู้รับการสงเคราะห์จะเป็นผู้อยู่ในจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากต้องย้ายถิ่นมาทำงานท่า เมื่อไม่สามารถประกอบอาชีพต่อไปได้จึงเข้ารับการสงเคราะห์ ดังตารางที่ 7 แสดงภูมิลำเนาก่อนเข้ารับการสงเคราะห์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 ภูมิลาเนาปัจจุบัน (ก่อนเข้ารับการสงเคราะห์)

ภาค	จำนวน	ร้อยละ
ภาคกลาง	28	39.44
ภาคตะวันออก	41	57.74
ภาคใต้	1	1.41
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	1.41
รวม	71	100.00

อาชีพของผู้สูงอายุก่อนเข้ารับการสงเคราะห์ (ประมาณ 1 ปีกว่า ๆ ก่อนเข้ารับการสงเคราะห์) มากที่สุดคือ รับจ้างทั่วไป เช่น รับจ้างชุดดิน รับจ้างทำงานบ้าน รับจ้างงานในภาคเกษตรกรรม เป็นต้น ถึงร้อยละ 54.93 รองลงมา คือ ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 22.53 สำหรับผู้สูงอายุชายนั้นไม่ได้ประกอบอาชีพ เนื่องจากเดิมเคยมีอาชีพรับจ้างไม่สามารถทำงานได้จากสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และรองลงมาอีกก็คือ อาชีพค้าขาย ร้อยละ 11.27 อาชีพค้าขายส่วนใหญ่ขายของชำ หาบเร่ ผลไม้ เป็นต้น จากข้อมูลในเรื่องของอาชีพ ผู้สูงอายุจะประกอบอาชีพก่อนเข้ารับการสงเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ อาชีพที่ประกอบก็คือรับจ้างทั่วไป เมื่ออายุมากขึ้นไม่สามารถประกอบอาชีพนี้ได้ จึงต้องหาที่พึ่งพา จึงเข้ารับการสงเคราะห์ ดังตารางที่ 8 แสดงอาชีพของผู้สูงอายุก่อนเข้ารับการสงเคราะห์

ตารางที่ 8 อาชีพของผู้สูงอายุก่อนเข้ารับการสงเคราะห์

อาชีพ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
รับจ้างทั่วไป	19	20	39	54.93
เกษตรกรรม	4	1	5	7.04
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	3	13	16	22.53
รับราชการ	3	-	3	4.22
ค้าขาย	2	6	8	11.27
รวม	31	40	71	100.00

สาเหตุของผู้สูงอายุที่ต้องเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์นั้นจะเห็นว่า สาเหตุส่วนใหญ่ คือ ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู เพราะกับผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งจากครอบครัวและเครือญาติ หรือในบางรายไม่มีญาติพี่น้อง เมื่อตนเองมีอายุมากขึ้น ไม่มีกำลังเพียงพอที่จะทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพ จึงจำเป็นต้องเข้ารับการสงเคราะห์ เพื่อให้การดำรงชีวิตดำเนินต่อไป สำหรับผู้สูงอายุที่เข้ารับการสงเคราะห์ ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรจะพอใจที่จะเข้ารับการสงเคราะห์ เพราะไม่ต้องการให้เป็นภาระกับญาติพี่น้อง หรือบุคคลที่รู้จัก นอกจากนี้ผู้สูงอายุที่มีการศึกษิต่ำ มักจะมีภูมิหลังทางเศรษฐกิจต่ำด้วยก็จะมีคามพอใจที่ตนเองได้เข้ารับการสงเคราะห์ เนื่องจากขาดทรัพย์สินเงินทองในการเลี้ยงดูตนเองต่อไปในวัยสูงอายุจนกระทั่งเสียชีวิต และบุตรหลานก็ไม่สามารถจะเลี้ยงดูตนเองได้ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจไม่อำนวย ดังตารางที่ 9 แสดงสาเหตุที่เข้ารับการสงเคราะห์

ตารางที่ 9 สาเหตุที่เข้ารับการสงเคราะห์

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู	28	39.44
ฐานะยากจนไม่มีผู้อุปการะ	17	23.94
อยู่กับครอบครัวไม่มีความสุข	10	14.08
ไม่อยากเป็นภาระของญาติพี่น้อง	8	11.27
สมัครใจมาอยู่เอง	6	8.45
รับมาจากสถานสงเคราะห์อื่น	2	2.82
รวม	71	100.00

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีสมาชิก 5-9 คน ซึ่งเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ ถึงร้อยละ 42.26 แสดงว่าผู้สูงอายุที่มาจากครอบครัวขยาย มีโอกาสเข้ารับการสงเคราะห์มากกว่า รองลงไป คือ 3-4 คน ร้อยละ 32.39 และ 1-2 คนร้อยละ 25.35

จากจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่พบมาก คือ 5-9 คน จากการสัมภาษณ์พบว่ามักเป็นครอบครัวขยายที่สมาชิกในครัวเรือนจะมี 1-2 ครอบครัว และมักจะเป็นครอบครัวที่มีบุตรยังเล็กอยู่ ดังนั้นผู้สูงอายุจะมาจากครอบครัวเดี่ยว และบุคคลที่ผู้สูงอายุอยู่ด้วยนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเพื่อนหรือผู้มีพระคุณ รองลงมา คือ หลานและบุตร จากข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้สูงอายุจะอยู่กับบุคคลอื่นมากที่สุด แสดงว่าครอบครัวและเครือญาติให้ความสนใจในการเลี้ยงดูตอบแทนผู้สูงอายุน้อยมาก ผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องแสวงหาที่พึ่งพิงอย่างถาวร และจากการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ

โดยส่วนใหญ่ จะเห็นว่าถึงแม้ฐานะทางเศรษฐกิจไม่อำนวยอย่างไรก็ตามบุตรหลาน
 ควรที่จะเลี้ยงดูผู้สูงอายุต่อไปเท่าที่จะทำได้ไม่ควรทอดทิ้งดังตารางที่ 10
 แสดงจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ตารางที่ 10 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
1-2 คน	18	25.35
3-4 คน	23	32.39
5-9 คน	30	42.26
รวม	71	100.00

จำนวนบุตรของผู้สูงอายุนั้นส่วนใหญ่จะมีบุตร 3-4 คนถึงร้อยละ 45.07
 รองลงมาคือ 1-2 คนร้อยละ 18.31 และไม่มีบุตรร้อยละ 15.49 จากการศึกษา
 จะเห็นว่าผู้สูงอายุที่มีบุตรมากหรือน้อยนั้นก็เข้ารับการสงเคราะห์ได้เหมือน ๆ กัน
 จากการสัมภาษณ์พบว่า บุตรไม่ได้ช่วยเหลือในเรื่องการดำเนินชีวิตเท่าใดนัก
 เพราะต่างคนต่างก็ต้องดูแลครอบครัวของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ
 ในปัจจุบันนี้ ดังตารางที่ 11 แสดงจำนวนบุตร

ตารางที่ 11 จำนวนบุตร

จำนวนบุตร	จำนวน	ร้อยละ
0	11	15.49
1-2	13	18.31
3-4	32	45.07
5-7	10	14.08
8-10	5	7.04
รวม	71	100.00

ในเรื่องของรายได้ของผู้สูงอายุนั้น ส่วนใหญ่จะไม่มีรายได้จนถึงมีรายได้ 300 บาท/เดือน ร้อยละ 57.75 รองลงมา คือมีรายได้ตั้งแต่ 301-500 บาท/เดือน ร้อยละ 14.09 มีรายได้ตั้งแต่ 501-1,000 บาท/เดือน ร้อยละ 12.68 มีรายได้ ตั้งแต่ 1,001-1,500 บาท/เดือน ร้อยละ 9.86 และมีรายได้ ตั้งแต่ 1,501 บาทต่อเดือนขึ้นไป ร้อยละ 5.64 จากการศึกษาจะเห็นว่าผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในเรื่องค่าครองชีพ จึงต้อง เข้ารับการสงเคราะห์ ส่วนในผู้สูงอายุที่มีรายได้นั้นจะได้จากบุตรหลาน ญาติพี่น้อง เพื่อนผู้มีพระคุณ ทั้งที่ให้ประจำและไม่แน่นอน และได้จากเงินบำนาญ เป็นต้น

ซึ่งรายได้ของผู้สูงอายุเหล่านี้พอจะแยกออกได้ดังนี้

จากการรับเงินบริจาค และญาติพี่น้องส่งให้บ้างบางครั้งหรือนาน ๆ ครั้ง ซึ่งมีจำนวนไม่แน่นอนและไม่คงที่ในแต่ละเดือน

จากการรับจ้างทั่วไปในสถานสงเคราะห์ฯ เช่น ล้างหม้อ ถาดอาหารที่

โรงครัวเดินไปซื้อของให้ผู้อยู่ร่วมสถานสงเคราะห์ รับจ้างซักผ้า ดูแลผู้สูงอายุด้วยกันที่ช่วยเหลือตัวเองได้น้อย

จากผู้มีอุปการะ เช่น ลูกหลาน ญาติพี่น้อง ส่งให้ใช้ประจำ
ดังตารางที่ 12 แสดงรายได้ของผู้รับการสงเคราะห์

ตารางที่ 12 รายได้ของผู้รับการสงเคราะห์

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้-มีรายได้ 300 บาท/เดือน	41	57.75
มีรายได้ตั้งแต่ 301-500 บาท/เดือน	10	14.09
มีรายได้ตั้งแต่ 501-1,000 บาท/เดือน	9	12.68
มีรายได้ตั้งแต่ 1,001-1,500 บาท/เดือน	7	9.86
มีรายได้ตั้งแต่ 1,501 บาท/เดือนขึ้นไป	4	5.64
รวม	71	100.00

โรคและความผิดปกติในร่างกายที่พบในผู้สูงอายุที่เข้ารับการสงเคราะห์ ส่วนใหญ่จะเป็นโรคข้อต่อและกระดูกเสื่อมร้อยละ 33.80 รองลงไปคือโรคตา ร้อยละ 21.13 โรคกระเพาะอาหารร้อยละ 16.90 โรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 11.27 โรคทางเดินปัสสาวะร้อยละ 7.04 โรคเบาหวานร้อยละ 5.63 และโรคหัวใจร้อยละ 4.23

จากจำนวนโรคและความผิดปกติในร่างกายที่พบในผู้สูงอายุที่เข้ารับการสงเคราะห์จากการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามพบว่าจะ เป็นโรคข้อต่อและกระดูกเสื่อมมากที่สุด ได้รับการบอกเล่าจากผู้สูงอายุว่า "ปวดเมื่อยเนื้อ เมื่อยตัว ปวดขา

ปวดหลัง" ทำให้เดินเหินไม่สะดวก ไปไหนไกล ๆ ไม่ค่อยได้ รองลงมาคือโรคตา จะสังเกตเห็นได้ชัดว่าโรคส่วนใหญ่ที่ผู้สูงอายุเป็นมักเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามวัย ของผู้สูงอายุ ดังตารางที่ 13 แสดงโรคและความผิดปกติในร่างกายที่พบใน ผู้สูงอายุที่เข้ารับการสงเคราะห์

ตารางที่ 13 โรคและความผิดปกติในร่างกายที่พบในผู้สูงอายุ

โรค	เพศ		รวม	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
1. โรคข้อต่อและกระดูกเสื่อม	12	12	24	33.80
2. โรคตา (ต้อกระจก ต้อหิน ต้อเนื้อ)	6	9	15	21.13
3. โรคกระเพาะอาหาร (รวมถึงท้องอืด ท้องเฟ้อ)	5	7	12	16.90
4. โรคเบาหวาน	2	2	4	5.63
5. โรคหัวใจ	1	2	3	4.23
6. โรคความดันโลหิตสูง	2	6	8	11.27
7. โรคทางเดินปัสสาวะ	3	2	5	7.04
รวม	31	40	71	100.000

กิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี

กิจวัตรประจำวัน

ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี จะมีแบบแผนการปฏิบัติคล้าย ๆ กัน ดังนี้คือ

ในตอนเช้าผู้สูงอายุจะตื่นนอนตั้งแต่เข้ามืด โดยเฉลี่ยแล้วส่วนใหญ่จะตื่นตั้งแต่เวลา 04.00 น. อย่างสายที่สุดจะตื่นไม่เกิน 6.00 น. ทั้งนี้เป็นเพราะความเคยชิน ตั้งแต่ก่อนเข้ารับการสงเคราะห์ อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ สภาพห้องนอนในสถานสงเคราะห์นั้น มีลักษณะเป็นห้องโถงกว้าง มีเตียงเรียงไปตามแนวยาวตลอดห้อง 2 แถว จำนวนเตียงประมาณ 12-20 เตียง ผู้สูงอายุจะนอนรวมกัน ดังนั้นในตอนเช้าเมื่อมีคนหนึ่งตื่นพับผ้าห่มคนอื่น ๆ ก็พากันทะยอยตื่นขึ้นหมดเพราะผู้สูงอายุส่วนมากหูไว ฉะนั้นช่วงเวลาดี้นอนจึงไร้เรื่ยกัน

เมื่อตื่นนอนแล้วทุกคนจะต้องพับผ้าห่ม จัดเตียงนอนของตนให้เรียบร้อย เมื่อเสร็จธุระส่วนตัวแล้วประมาณ 6.30 น. ผู้สูงอายุบางส่วนจะไปหัดกายบริหารที่บริเวณถนนหน้าโรงอาหารของสถานสงเคราะห์ โดยมีพี่เลี้ยงเป็นผู้ฝึก การหัดกายบริหารนี้ทางสถานสงเคราะห์มิได้บังคับ ในจำนวนผู้สูงอายุที่มาออกกำลังกายนี้จะเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย มีจำนวนวันละประมาณ 12-15 คน ส่วนผู้ที่ไม่มานั้นส่วนหนึ่งร่างกายไม่แข็งแรง เดินไม่ได้ หรือออกกำลังกายไม่ไหว อีกส่วนหนึ่งไม่ชอบออกกำลังกายจึงไม่มาหลังหัดกายบริหารผู้สูงอายุจะกลับไปทำธุระส่วนตัว บางรายก็กลับไปอาบน้ำ เดินเล่น ซักเสื้อผ้าเพื่อรอเวลาเคารพธงชาติในเวลา 8.00 น.

การเคารพธงชาติในตอนเช้าและเชิญธงลงในตอนเย็นเป็นกิจกรรมที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมเดินได้ก็คือ ผู้สูงอายุที่ไปหัดกายบริหาร จะมาเข้าแถวเคารพ

ชงชาติทุกเช้าโดยมีผู้แทนของผู้สูงอายุชาย 2 ราย เป็นผู้เชิญชงขึ้นลง ผู้สูงอายุ บางรายให้ความเห็นว่า การเคารพชงชาตินี้เป็นการระลึกถึงคุณของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นอกจากนี้ยังมีการสวดมนต์ภายหลังเคารพชงชาติด้วย

หลังเคารพชงชาติที่เลี้ยงจะกตัญญูของโรงอาหาร เป็นสัญญาณว่า อาหารเข้าพร้อมแล้วทุกคนที่สามารถเดินได้จะไปพร้อมกันที่โรงอาหาร ซึ่งเป็น โรงอาหารรวมทั้งชายและหญิง ส่วนผู้สูงอายุที่เดินไม่ไหวหรือสายตาไม่ดี และ ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้ เนื่องจากข้อบกพร่องของผู้อื่น หรือ ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันก็จะถูกจัดให้รับประทานอาหารหน้าอาคารเรือนนอน ของตนเอง ซึ่งทางสถานสงเคราะห์ได้จัดเตรียมโต๊ะเก้าอี้ไว้ให้ สำหรับอาหาร เข้านั้น ทางสถานสงเคราะห์จัดให้มีข้าวต้มทุกเช้าพร้อมกับข้าวหนึ่งอย่าง เช่น กระเทียมดองผัดไข่ ไข่เค็ม ปลาเค็ม เต้าหู้ยี้ หัวไชโป๊ผัดไข่ หรือข้าวต้มเครื่อง เช่น ข้าวต้มหมู ข้าวต้มปลา ข้าวต้มไก่ เป็นต้น หลังอาหารเข้าส่วนใหญ่ก็จะเดิน กลับบ้านพักเพื่อทำธุระส่วนตัว เช่น ซักผ้า พักผ่อนนอนเล่น คุยกันหรือทำงาน อดิเรกได้ตามความพอใจของแต่ละบุคคล

จากนั้นก็ถึงเวลารับประทานอาหารกลางวัน ในเวลา 11.00 น. อาหารกลางวันประกอบด้วย ข้าวสวย กับข้าว 1 อย่าง ตัวอย่างรายการอาหาร กลางวันที่สถานสงเคราะห์คนชราจัดให้ผู้สูงอายุมีดังนี้ คือ ผักดอกกะหล่ำ ปลาทูกอด ไข่ยัดไส้ น้ำพริกกะปิ ต้มพะโล้ ผัดบวบ แกงจืดวันเส้น ผัดหมูใส่ถั่วงอก เป็นต้น ในบางโอกาสจะมีผู้มีจิตศรัทธามาทำบุญเนื่องในวันสำคัญ ของ ตนเอง หรือครอบครัวและจะจัดอาหารเลี้ยงผู้สูงอายุ บางรายก็จะนำอาหารมาเอง บางรายก็ให้ทางสถานสงเคราะห์จัดให้สุดแต่ความสะดวก นอกจากเลี้ยงอาหาร กลางวันแล้ว เจ้าภาพยังบริจาคเงินหรือสิ่งของเครื่องใช้ให้แก่ผู้สูงอายุอีกด้วย ซึ่ง ผู้สูงอายุทุกคนชอบที่จะให้มีการเลี้ยงอาหารจากผู้มีจิตศรัทธา เนื่องจากเป็นอาหาร รสชาติแปลกไปจากที่รับประทานอยู่เป็นประจำ เช่น ก๋วยเตี๋ยวน้ำ ข้าวผัด ขนมจีน

ข้าวหมูแดง ข้าวมันไก่ เป็นต้น และกับข้าวต่าง ๆ เช่น น้ำพริกผักต้ม ต้มจืดผักต่าง ๆ ใส่หมูหรือลูกชิ้นปลา แกงเผ็ดหมู รวมทั้งของหวาน เช่น วุ้นหน้ากะทิ ขนมชั้น ขนมเปียกปูน ลอดช่องน้ำกะทิ เป็นต้น เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว ผู้สูงอายุจะมีเวลาพักผ่อนและทำธุระส่วนตัวตามอัชฌาศัยในช่วงบ่ายได้อีก 1 ช่วง ตั้งแต่เวลา 12.00-15.30 น.

หลังจากนั้นก็ถึงเวลารับประทานอาหารเย็น เวลา 15.00 น. อาหารเย็นที่สถานสงเคราะห์จัดให้ประกอบด้วย ข้าวสวยและกับข้าว 1 อย่าง เช่น ผัดผักทอง ต้มหมูผักกาดดอง ผัดถั่วงอก ต้มจับฉ่าย น้ำพริกกะปิ เป็นต้น

สำหรับการทำความสะอาดภาชนะใส่อาหารนั้น ผู้สูงอายุที่เดินมา รับประทานอาหารที่โรงอาหารต้องทำความสะอาดและเก็บไว้ที่ด้วยตนเอง ส่วน ผู้สูงอายุที่รับประทานหน้าอาคาร เรือนนอน จะมีผู้สูงอายุหญิงรายหนึ่งเป็นผู้เก็บล้าง ทำความสะอาดให้ต่อจากนั้น ก็จะได้พักผ่อนตามอัชฌาศัย เชิญธงชาติจากยอดเสา เวลา 18.00 น. ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์จะพักผ่อนและเข้านอนเวลา ประมาณ 19.20 น.

อย่างไรก็ตามกิจวัตรประจำวันของแต่ละคนอาจจะแตกต่างกันไปบ้าง ในบางช่วงเวลา ในที่นี้ขอยกตัวอย่าง คุณยายซ้อย คุณยายมี คุณยายลุ่น และคุณตาแจ้ ดังนี้

คุณยายซ้อย (นามสมมุติ) อายุ 65 ปี จะตื่นนอนตั้งแต่เวลาประมาณ 4.00 น. ปฏิบัติภารกิจส่วนตัวแล้วก็จะเตรียมหุงข้าว ประกอบอาหาร เพื่อใส่บาตรในตอนเช้าหน้าสถานสงเคราะห์ ซึ่งพระภิกษุจะมาบิณฑบาตรเวลา ประมาณ 6.00 น. หลังจากนั้นเวลา 6.30 น.ก็จะไปออกกำลังกายที่บริเวณหน้าโรงอาหารของสถานสงเคราะห์ หลังหัดกายบริหารก็จะกลับไปอาบน้ำ ทำพรม

เช็ดเท้า พุดคุยกับเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกันในอาคารเรือนนอน เพื่อรอเวลาเคารพ
 ชงชาติ 8.00 น. เคารพชงชาติ สวดมนต์หน้าเสาธงบริเวณด้านหน้าของสถาน
 สงเคราะห์ เมื่อสวดมนต์เสร็จจะไปรับประทานอาหารเข้าที่โรงอาหาร หลัง
 อาหารเข้าก็จะเดินกลับอาคารเรือนนอน ซักผ้า ทำพรหมเช็ดเท้า เพื่อไว้ขายให้
 ผู้ที่มาเยี่ยมเขียนสถานสงเคราะห์ หรือขายให้ผู้ที่มีจิตศรัทธามาเลี้ยงอาหาร
 กลางวัน เวลา 11.00 น. ก็จะไปรับประทานอาหารที่โรงอาหาร เมื่อรับประทานอาหาร
 อาหารกลางวันเสร็จก็จะกลับอาคารเรือนนอน จะนอนพักผ่อน อ่านหนังสือธรรมะ
 ทำพรหมเช็ดเท้า พุดคุยกับเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกัน จนกระทั่งถึงเวลา 15.00 น. ซึ่ง
 เป็นเวลาอาหารเย็น หลังรับประทานอาหารเย็นเสร็จแล้วก็จะกลับอาคารเรือนนอน
 เพื่อรดน้ำต้นไม้ กวาดใบไม้รอบ ๆ อาคารเรือนนอน จนถึงเวลา 17.00 น. ก็จะ
 อาบน้ำ และทำพรหมเช็ดเท้าพุดคุยกับเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกันต่อจนกระทั่งถึงเวลา
 21.00 จะเข้านอน

คุณยายมี (นามสมมติ) อายุ 72 ปี จะตื่นนอนเวลาประมาณ 5.00 น.
 ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ซักผ้า กวาดพื้นรอบ ๆ อาคารเรือนนอนด้านนอก พุดคุยกับ
 เพื่อนผู้สูงอายุด้วยกันที่ตื่นแล้ว ประมาณ 8.15 น. ก็จะเดินไปรับประทานอาหาร
 ที่บริเวณหน้าอาคารเรือนนอนของตน (อาคาร 2) ซึ่งทางสถานสงเคราะห์ได้
 จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้สำหรับให้ผู้สูงอายุได้นั่งรับประทานอาหาร โดยจะมีพี่เลี้ยงและ
 ผู้สูงอายุชายรายหนึ่งนำอาหารมาแจกให้ หลังรับประทานอาหารเสร็จแล้วก็จะ
 เข้าอาคารเรือนนอนเพื่อสวดมนต์จะมีผู้สูงอายุหญิงมาร่วมกิจกรรมนี้ประมาณ 5-7
 คนต่อวัน เมื่อสวดมนต์แล้วก็จะพักผ่อน พุดคุยกับผู้สูงอายุด้วยกัน อ่านหนังสือพิมพ์
 หนังสือธรรมะ จนกระทั่งเวลา 11.00 น. ก็จะออกมารับประทานอาหาร
 กลางวันหน้าอาคารเรือนนอน หลังรับประทานอาหารกลางวันก็จะพักผ่อน พุดคุย
 กับผู้สูงอายุด้วยกัน อาบน้ำจนกระทั่งถึงเวลา 15.00 น. ก็จะถึงเวลาอาหารเย็น
 หลังอาหารเย็นจะยังคงนั่งพักบริเวณเก้าอี้ที่รับประทานอาหาร พุดคุยกับเพื่อน
 ผู้สูงอายุอาคารเรือนนอนใกล้เคียงกันที่ยังไม่ได้เข้าที่พัก จากนั้นเวลา 18.00 น.

ก็จะเข้าอาคารเรือนนอน และพักผ่อนพูดคุยกับผู้สูงอายุในอาคารเรือนนอน และ
เข้านอนเวลาประมาณ 20.00 น.

คุณตาสั้น (นามสมมุติ) อายุ 63 ปี จะตื่นนอนเวลาประมาณ 4.00 น.
ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว พุดคุยกับเพื่อนผู้สูงอายุที่ตื่นแล้วบริเวณเก้าอี้หน้าอาคาร
เรือนนอนกวาดพื้นรอบ ๆ อาคารเรือนนอนด้านนอก หลังจากนั้น 6.30 น. ก็จะ
ไปออกกำลังกายที่บริเวณหน้าโรงอาหารของสถานสงเคราะห์ หลังหัดกายบริหาร
ก็จะกลับไปอาบน้ำเตรียมผูกธงชาติที่เสาธง 8.00 น. เคารพธงชาติโดยเป็นหนึ่งใน
ในจำนวนผู้เชิญธงชาติสวดมนต์ จากนั้นก็จะไปรับประทานอาหารที่โรงอาหาร
หลังอาหารเข้าก็จะมานั่งคุยกับเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกันบริเวณหน้าอาคารเรือนนอน
ซักผ้า พักผ่อน เวลา 11.00 น. ก็จะไปรับประทานอาหารกลางวันที่โรงอาหาร
หลังอาหารกลางวันก็จะพุดคุยกับเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกัน พักผ่อน จนกระทั่งถึงเวลา
15.00 น. ก็จะไปรับประทานอาหารเย็นที่โรงอาหาร จากนั้นก็จะรดน้ำต้นไม้รอบ ๆ
อาคารเรือนนอน ประมาณ 17.30 น. ก็จะอาบน้ำ และมาดูโทรทัศน์ที่โรงอาหาร
จนกระทั่งเวลา 21.00 น. ก็จะเข้านอน

คุณตาแจ้ง (นามสมมุติ) อายุ 83 ปี จะตื่นนอนเวลาประมาณ 6.00 น.
ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว พุดคุยกับเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกัน ประมาณ 8.15 ก็จะไป
รับประทานอาหารที่บริเวณหน้าอาคารเรือนนอนของตน (อาคาร 4) ซึ่งทางสถาน
สงเคราะห์ได้จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้ สำหรับให้ผู้สูงอายุได้นั่งรับประทานอาหาร หลัง
รับประทานอาหารเสร็จแล้วก็จะเข้าอาคารเรือนนอน เพื่อรับประทานอาหารแห้ง
หรือของหวานหรือผลไม้ที่มีอยู่ พักผ่อน จนถึงเวลา 11.00 น. ก็จะออกมา
รับประทานอาหารกลางวันหน้าอาคารเรือนนอน หลังรับประทานอาหารก็จะนั่งคุย
กับเพื่อนผู้สูงอายุด้วยกัน ประมาณ 13.00 น. ก็จะกลับเข้าอาคารเรือนนอน
พักผ่อน พุดคุยกับผู้สูงอายุด้วยกัน อาบน้ำจนกระทั่งถึงเวลา 15.00 น. ก็จะไป
รับประทานอาหารเย็นหลังอาหารเย็นก็จะเดินเล่นรอบ ๆ บริเวณสถานสงเคราะห์

จนกระทั่งเวลา 17.00 น. จะเข้าอาคารเรือนนอนและพักผ่อน พุดคุยกับผู้สูงอายุ ในอาคารเรือนนอนและเข้านอน เวลาประมาณ 21.00 น.

การใช้เวลาว่างและการพักผ่อนของผู้สูงอายุ

ในเวลาว่างผู้สูงอายุจะมีอิสระเต็มที่ในการทำสิ่งที่ตนต้องการจะทำ จากการสังเกตและการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม พบว่ามีผู้สูงอายุบางส่วนไม่ปล่อยให้เวลาผ่านไปโดยเปล่าประโยชน์มีการหางานทำเพื่อไม่ให้ตนเองอยู่ว่างเกินไป งานที่ผู้สูงอายุชายทำได้แก่ ปลูกต้นไม้ รดน้ำต้นไม้ ทำพรมเช็ดเท้า กวาดใบไม้ ตัดต้นไม้ ขุดดิน ถางหญ้า บางคนก็ช่วยงานพี่เลี้ยง เช่น เข็นรถอาหารไปแจกตามหน้าอาคารเรือนนอน เป็นต้น ส่วนงานของผู้สูงอายุหญิงได้แก่ รดน้ำต้นไม้ ทำความสะอาดห้องน้ำ ปิดกวาดที่פקให้สะอาด มีผู้สูงอายุบางรายที่ทำงานเพื่อหารายได้ไปด้วย เช่น ทำพรมเช็ดเท้า รับจ้างซักเสื้อผ้าและผ้าปูที่นอน รับจ้างซื้อของ และรับจ้างประกอบอาหาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุที่พยายามหางานทำนั้นมีน้อยมาก ส่วนที่เหลือจะปล่อยให้เวลาผ่านไปอย่างไร้จุดหมาย โดยการนั่ง ๆ นอน ๆ คุยกับเพื่อน ผู้สูงอายุด้วยกัน ในช่วงบ่ายจะเป็นเวลาที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นอนพักเพราะรู้สึกว่าร่างกายอ่อนเพลีย ง่วง เมื่อยหลัง เป็นต้น มีผู้สูงอายุจำนวนน้อย ซึ่งเป็นผู้สูงอายุชายที่ไม่ชอบนอนพักผ่อนในตอนกลางวัน ชอบนั่งเล่น และหาเพื่อนคุย โดยให้เหตุผลว่า ถ้านอนกลางวันจะนอนไม่หลับในตอนกลางคืน

กิจกรรมทางศาสนา

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจเป็นศูนย์รวมแห่งความสงบทางจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุทั่ว ๆ ไป นิยมไปวัด ไปทำบุญ ฟังเทศน์ ฟังธรรม

หรือหนึ่งสมาชิ สถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี จึงได้จัดให้มีกิจกรรมทางศาสนา ให้แก่ผู้สูงอายุ ดังนี้คือ

การสวดมนต์ประจำวันจะเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกวัน วันละ 1 ครั้งหลังเคารพธงชาติ ผู้สูงอายุที่มาร่วมสวดมนต์ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุหญิงมากกว่า ผู้สูงอายุชาย ในการสวดมนต์ก็จะมีตัวแทนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นเพศชาย ในการนำสวดและทุกคนจะกล่าวคำสวดมนต์พร้อมกัน ผู้สูงอายุให้ความเห็นว่าการสวดมนต์เป็นการทำให้จิตใจสงบ ไม่ฟุ้งซ่าน เป็นการภาวนาขอให้ชีวิตนี้มีความสุขและเป็นการสะสมบุญไปไว้เพื่อชาติหน้าด้วย แต่ก็มีผู้สูงอายุหญิงกลุ่มหนึ่งประมาณ 7-10 คน ที่สามารถเดินมาร่วมกิจกรรมได้ ภายในอาคารเรือนนอน 2 แต่ไม่สามารถเดินไปเคารพธงชาติได้ก็จะจัดสวดมนต์ขึ้นในอาคารเรือนนอน 2 โดยมีผู้สูงอายุหญิงที่เคยบวชชีมาก่อนเป็นผู้นำการสวดมนต์ ซึ่งจะปฏิบัติทุกวัน เช่นเดียวกับการสวดมนต์หลังเคารพธงชาติ และมีการแสดงธรรมเทศนาในวันพระ โดยจัดขึ้นเดือนละ 1 ครั้งในวันพระ ทางสถานสงเคราะห์จะนิมนต์พระจากวัดสามหนาด หรือวัดศรีเมือง มาแสดงธรรมเทศนา นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังได้ทำบุญบริจาคทรัพย์ตามแต่กำลังของตนในวันพระอีกด้วย ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่สามารถเดินมาที่ศาลานวธรรม ซึ่งอยู่ทางด้านหลังของสถานสงเคราะห์ได้ก็จะมีคามพอใจ และมีความต้องการในกิจกรรมนี้ นอกจากนี้ยังมีการทำบุญตามประเพณีในวันสำคัญทางพุทธศาสนา จะมีการนิมนต์พระจากวัดสามหนาด หรือวัดศรีเมือง ซึ่งเป็นวัดใกล้สถานสงเคราะห์มาเทศน์และให้ผู้สูงอายุได้ทำบุญตามกำลังของตน ผู้สูงอายุที่มาร่วมกิจกรรมก็มักจะเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเดียวกับผู้สูงอายุที่มาฟังธรรมเทศนาในวันพระ

ข. การพิสูจน์สมมติฐาน

ในการศึกษาเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุมีสมมติฐานดังต่อไปนี้ :

1. ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก
2. ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้มาก

3. ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษามาก
4. ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวน้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวมาก
5. ผู้สูงอายุที่มีบุตรน้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีบุตรมาก

สมมติฐานที่ 1 ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก

จากการศึกษาวิจัยพบว่า อายุของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมนั่นก็คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยทั้งหมดจะมีความยินดีและเต็มใจกับการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุมาก ซึ่งทฤษฎีกิจกรรมกล่าวว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกเพศ ทุกวัย โดยเฉพาะผู้สูงอายุ กิจกรรมจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพดีทั้งกายและใจ ผู้สูงอายุจะรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม ผู้สูงอายุจะดำรงกิจกรรมให้นานที่สุด เท่าที่จะทำได้ดังนั้นในผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยจึงยังคงทำกิจกรรมเท่าที่กำลังความสามารถของตนยังมีอยู่ ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชรากลุ่มนี้จะมีท่าทางกระตือรือร้นและแสดงออกถึงความเต็มใจและยินดีในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางสถานสงเคราะห์ เริ่มตั้งแต่กิจกรรมออกกำลังกาย ซึ่งจะปฏิบัติทุกวันในเวลาเช้า ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะเตรียมตัวพร้อมที่จะออกกำลังกายที่สนามหน้าโรงอาหารก่อนผู้สูงอายุกลุ่มอื่น ภายหลังจากออกกำลังกายก็ยังคงมีท่าทางสดชื่น หลังจากนั้นก็จะเดินไปเคารพธงชาติที่ด้านหน้าของสถานสงเคราะห์ เมื่อถึงเวลารับประทานอาหาร ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะไปรับประทานอาหารที่โรงอาหาร หลังรับประทานอาหารเสร็จก็จะนำถาดไปล้างทำความสะอาดและเก็บไว้ที่อย่างเรียบร้อย หลังรับประทานอาหารก็จะเป็นช่วงเวลาว่างจากกิจกรรมประจำวันต่าง ๆ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ก็จะนั่งคุยกัน เล่นหมากรุกหมากรุกฮอส (ในเพศชาย) ทำพรมเช็ดเท้า จัดเก็บทำความสะอาดที่นอนของตนเอง ซักเสื้อผ้า

เป็นต้น หลังอาหารเย็นก็จะรดน้ำต้นไม้รอบ ๆ อาคารเรือนนอน เก็บกวาดเศษใบไม้ ปลูกต้นไม้ เดินเล่นภายในสถานสงเคราะห์หรือเดินไปซื้อของที่ร้านค้าหน้าสถานสงเคราะห์ นอกจากนี้ในวาระเทศกาลพิเศษซึ่งทางสถานสงเคราะห์จัดให้มีงานขึ้นเช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ก็จะ เป็นกลุ่มที่จัดเตรียมสถานที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์ จากการสอบถามและสังเกตอย่างมีส่วนร่วมพบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่บอกว่าการมีงานในวาระพิเศษต่าง ๆ ช่วยให้เขามีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม ไม่จำเจ จากการที่ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้นอาจจะเนื่องมาจากโดยส่วนใหญ่ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ก่อนเข้ารับการสงเคราะห์ได้ทำงานทุก ๆ อย่างที่เหมาะสมกับวัยและกำลังความสามารถ เมื่อเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์ก็พยายามหากิจกรรมทำเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ประกอบกับผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยส่วนใหญ่จะมีสุขภาพแข็งแรง จึงเป็นเหตุให้มีการเข้าร่วมกิจกรรมมาก

สมมติฐานที่ 2 ผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้มาก

จากการศึกษาวิจัยพบว่า รายได้ของผู้สูงอายุนั้นมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรม นั่นคือผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยและไม่มีรายได้จำนวนร้อยละ 71.84 นั้น ส่วนใหญ่จะมีความกระตือรือร้นกับการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งสัมพันธ์กับทฤษฎีกิจกรรมที่กล่าวไว้ว่า ผู้สูงอายุจะพยายามหากิจกรรมมาทดแทนกิจกรรมที่หมดไป ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจนและบุตรหลานก็ประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน ทำให้ไม่สามารถเลี้ยงดูหรือช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจแก่ผู้สูงอายุได้ ผู้สูงอายุจึงต้องดิ้นรนช่วยเหลือตนเอง โดยหากิจกรรมที่เหมาะสมกับกำลังความสามารถของตน เพื่อนำมาซึ่งรายได้ ในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านจันทบุรี ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะเป็นผู้สูงอายุกลุ่มใหญ่ ผู้สูงอายุจะพยายามหาทางให้มีรายได้มาใช้จ่ายสำหรับตน มีการทำพรมเช็ดเท้าไว้ขายให้กับผู้มาเยี่ยมชมกิจกรรมของ

สถานสงเคราะห์ หรือผู้มีจิตศรัทธาที่มาเลี้ยงอาหารกลางวัน โดยจะใช้เวลาว่าง จากกิจกรรมส่วนรวม หรือกิจกรรมประจำวันซึ่งทางสถานสงเคราะห์จัดไว้ให้ ผู้สูงอายุที่ทำพรมเช็ดเท้าส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงอายุหญิง ผู้สูงอายุชายก็มีทำบ้าง 3-4 ราย ผู้สูงอายุที่ทำพรมเช็ดเท้าส่วนใหญ่จะมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ไม่มี รายได้ประจำจากบุตรหลานหรือญาติมิตร ทางสถานสงเคราะห์จะจัดหาเศษผ้ามาให้ ผู้สูงอายุจะซื้อกระสอบซึ่งมาทำเป็นฐานรองเองบ้าง ในเวลาที่ทางสถานสงเคราะห์ มีให้ไม่เพียงพอ โดยเฉลี่ยถ้าผู้สูงอายุลงมือทำทุกช่วงเวลาว่างของกิจกรรมประจำ วันก็จะได้ประมาณ 3 วัน/1 ผืน ซึ่งทำรายได้ 40บาท/1 ผืน จากการสัมภาษณ์ พบว่าผู้สูงอายุที่ทำงานนี้ส่วนใหญ่ก็มีความสุข ความพึงพอใจกับผลงานและรายได้ที่ได้ จากการจำหน่าย นอกจากนี้ยังมีการรับจ้างซักผ้าให้กับเจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์ และผู้สูงอายุด้วยกัน ซึ่งผู้สูงอายุที่เป็นผู้จ้างนั้นส่วนใหญ่จะมีบุตรหลาน ญาติมิตร หรือ ผู้อุปการะส่งเงินมาให้ใช้จ่ายในแต่ละเดือน และตนเองไม่อยากทำงานนี้หรือทำ ไม่ไหว ก็จะมีผู้จ้างผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยมีรายได้น้อย และมีสุขภาพแข็งแรงพอควร โดยให้ค่าจ้างประมาณ 2-3 ชุดต่อ 5-10 บาท แล้วแต่ผู้จ้างจะให้หรือผู้รับจ้าง จะเรียกร้อง บางรายก็คิดค่าซักผ้าชิ้นละ 1 บาท ส่วนใหญ่ผู้รับจ้างไม่ค่อยจะ เรียกร้องค่าจ้างแล้วแต่ผู้ว่าจ้างจะให้ ถ้าเป็นผ้าห่ม ผ้าปูที่นอน ค่าจ้างซัก 10 บาท/ผืน และยังมีมารับจ้างเดินไปซื้อของที่ร้านค้าหน้าสถานสงเคราะห์ โดยคิดค่า จ้างซื้อของ 1 อย่างต่อเงิน 2-5 บาท ซึ่งของที่ผู้สูงอายุนำไปซื้อนั้นจะเป็น อาหารตามสั่ง ขนม น้ำอัดลม เป็นต้น

จากเหตุผลดังกล่าวนี้เองทำให้ผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้าน จันทบุรีที่มีรายได้น้อย จะเข้าร่วมกิจกรรมมาก

สมมติฐานที่ 3 ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อย จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า ผู้สูงอายุที่มีการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย พบว่า การศึกษาของผู้สูงอายุจะสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษาและได้รับการศึกษาน้อยร้อยละ 90.14 ต่างก็มีความเต็มใจและยินดีเข้าร่วมกิจกรรมของทางสถานสงเคราะห์ เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในกิจกรรมของชาติ ศาสนา (Newton and Anderson, 1966: 40 อ้างถึงใน ฉันทนา กาญจนพณี, 2530) ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะได้รับการอบรมสั่งสอนจากบรรพบุรุษถึงความสำคัญของชาติและศาสนา จึงมีการยกย่องและเทิดทูนกิจกรรม 2 กิจกรรมนี้มาก จะมีการเคารพธงชาติอย่างสม่ำเสมอในเวลาเช้า ยกเว้นในผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพ สำหรับงานพิธีกรรมทางศาสนาก็จะทำโดยมิได้ขาดตามกฎระเบียบของสถานสงเคราะห์และตามวาระพิธีการต่าง ๆ นอกจากนี้ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้จะให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์ในงานที่ตนพอจะทำได้ เพราะถือว่าตนได้เข้ามาอาศัยอยู่ก็ควรทำประโยชน์ให้บ้างเท่าที่ความสามารถของตนจะทำได้ เพื่อตอบแทนบุญคุณ และผู้สูงอายุในกลุ่มนี้ยังมีความสนใจในสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือธรรมะ โทรทัศน์ และวิทยุ เพราะถือว่าตนมีความรู้บ้าง การได้รับฟังข่าวสารต่าง ๆ จะช่วยให้ตนเองรู้เท่าทันคนอื่น หรือเรื่องราวเกี่ยวกับโลกสมัยปัจจุบันบ้าง

จากเหตุผลดังกล่าวนี้เอง ทำให้ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาน้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมมาก

สมมติฐานที่ 4 ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวน้อยจะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวมาก

จากการศึกษาวิจัยพบว่า โรคของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกับทฤษฎีกิจกรรมกล่าวไว้ว่า ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพแข็งแรง ก็จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ดีจากสภาพร่างกายที่สนับสนุนและไม่ต้องกังวลกับปัญหาสุขภาพของตนเอง ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวน้อย ร้อยละ 34.25 ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้มากกว่าผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวมาก เนื่องจากในวัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการ

เปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ ภาวะสุขภาพที่มีความสมบูรณ์แข็งแรงลดลงกว่า
 ในวัยทำงาน ทำให้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาด้านสุขภาพ ผู้สูงอายุที่มีโรค
 ประจำตัวน้อยก็ยังมีกำลังใจ ในการที่จะทำกิจกรรมหรือดำเนินชีวิตต่อไปได้ตาม
 กำลังความสามารถของตนเอง ซึ่งโรคประจำตัวของผู้สูงอายุที่อายุน้อยนี้ส่วนใหญ่
 จะเป็นโรคเกี่ยวกับกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ โรคตาและโรกระบบทางเดินอาหาร
 ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยอมรับว่าโรคเหล่านี้เกิดขึ้นเนื่องจากความเสื่อมตามวัย และ
 โรคเหล่านี้ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหวร่างกายตลอดเวลา เมื่อนอนพัก
 ทำกิจกรรมครั้งหนึ่ง ๆ ใช้เวลาไม่นานนักก็จะทำให้ไม่เกิดปัญหาสุขภาพที่รุนแรง
 ซึ่งโรคประจำตัวเล็ก ๆ น้อยนี้ ผู้สูงอายุจะได้รับความช่วยเหลือในเรื่องของยา
 ทางการแพทย์บำบัดและคำแนะนำต่าง ๆ จากพยาบาลเทคนิคที่ดูแลผู้สูงอายุใน
 สถานสงเคราะห์นั้นอยู่

สมมติฐานที่ 5 ผู้สูงอายุที่มีบุตรน้อย จะเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้สูงอายุ
 ที่มีบุตรมาก

จากการศึกษาวิจัยพบว่า จำนวนบุตรไม่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม
 ของผู้สูงอายุไม่ว่าผู้สูงอายุจะมีบุตรมากหรือน้อย นอกจากนี้มีข้อบ่งชี้อื่นร่วมด้วย เช่น
 คุณตาสิงห์ (นามสมมุติ) มีบุตร 8 คน จะเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมที่ทาง
 สถานสงเคราะห์จัดขึ้นเช่นการเคารพธงชาติ การออกกำลังกาย หรือการทำควา
 สะอาดรอบ ๆ อาคารเรือนนอน นอกจากนี้ยังมีคุณชายแสง (นามสมมุติ) มีบุตร
 2 คน คุณชายจะทำกับข้าวใส่บาตรทุกวัน ทำความสะอาดรอบ ๆ อาคารเรือนนอน
 รดน้ำต้นไม้ทำพรมเช็ดเท้า เป็นต้น